

DE GROEI VAN DE TAPIJTPYTHON MORELIA SPILOTA IN GEVANGENSCHAP

Simon Fearn
Victorian herpetological Society,
Australië

■ INLEIDING

De groeisnelheid van individuele, in gevangenschap gehouden slangen varieert sterk en is vooral afhankelijk van de manier van voeren. De geschiktheid van het onderkomen, de verwarming van de kooi, de gezondheid van de slang, ook stress en de gewoonten van de verschillende slangenhouders voor wat betreft de frequentie en de soort voedsel zij aanbieden, de grootte ervan en de hoeveelheid zijn factoren die een belangrijke rol spelen in de ontwikkeling en groei.

Ik kan geen publikaties vinden met gedetailleerde gegevens over de groeisnelheid van de tapijtpython *Morelia spilota* in gevangenschap. Er bestaan hier erg weinig publikaties over, ook van andere in gevangenschap gehouden Australische Boidae. Barnett (1993) vermeldt, dat amethystpythons, *Morelia amethystina*, die hij verzorgt, op een leeftijd van twaalf maanden 210 cm lengte bereiken. Ik geloof echter (als uitvloeisel van mijn studie), dat onder ideale omstandigheden en door het voeren van prooi van geschikte afmeting zo veel als het dier wil eten, sommige *Morelia amethystina* in 12 maanden een lengte van 300 cm kunnen bereiken.

Gedetailleerde waarnemingen van de groei in gevangenschap kunnen waardevolle informatie opleveren over de verschillen tussen de seksen voor wat betreft de groeisnelheid en de afmetingen waarbij de seksen volwassenheid bereiken, de minimum afmetingen bij seksuele volwassenheid en het kan ook aanduiden of

de gevonden lokale verschillen in gemiddelde en maximale lichaamslengte van een bepaalde soort die een groot geografisch gebied bezet, wordt bepaald door de omgevingsfactoren of door aanpassing, en daardoor genetisch van oorsprong is. De Australische tapijtpython is een goed voorbeeld van het laatste vraagstuk. Door het gehele artikel noem ik de tapijtpython van Zuidoost-Queensland *Morelia spilota*. Volgens de traditie wordt de tapijtpython van het gebied van Brisbane aangeduid met de ondersoortnaam *Morelia spilota variegata*, Barker & Barker (1994) hebben, gebaseerd op het taxonomische onderzoek van Wells & Wellington (1984, 1985) het gebruik van *variegata* toegedacht aan de populaties van het Northern Territory en hebben nieuwe ondersoorten aangewezen bij de tapijtpythons van Oost-Australië, namelijk *Morelia spilota cheynei* (jungle-tapijtpython), *Morelia spilota mcdowelli* (kust-tapijtpython) en *Morelia spilota metcalfei* (binnenland-tapijtpython). Barker & Barker (1994) stellen voor, de tapijtpythons van het gebied rond Brisbane *Morelia spilota mcdowelli* te noemen. Ik ben niet overtuigd van de geldigheid van deze taxonomische veranderingen. Shea (1995) biedt een verstandige en voorzichtige, zinnige benadering van de taxonomie van deze hoogst variabele soort.

Algemeen wordt aangenomen, dat de *Morelia spilota* van zuidelijk Queensland groter en zwaarder wordt dan waar ook in haar verspreidingsgebied. Cavacevich (1970) geeft een totale lengte van 402,7 cm op, terwijl Barker & Barker (1994) vermelden, dat exemplaren van tussen de 220 en 270 cm regelmatig worden aangetroffen. Ik kan de waarnemingen van Barker & Barker (1994) bevestigen met tabel 3, die de lengtes en gewich-

ten weergeeft van willekeurig in het wild verzamelde exemplaren die ik heb bekeken. De exemplaren stammen van verschillende herpetologen uit Brisbane die er vergunningen voor hebben in het kader van 'redding van wilde dieren.'

Hoewel een zo kleine groep weinig harde conclusies kan leveren blijkt toch wel, dat mannen groter en zwaarder worden dan vrouwen en dat dit ook te verwachten is bij een soort waarbij de mannen met elkaar strijden (Shine, 1991). De grootste *Morelia spilota* uit Brisbane die ik ben tegengekomen waren mannen, maar dit kan een vooroordeel zijn dat wordt veroorzaakt door een verschil in activiteitenpatroon van de twee seksen. Mannen van de Brisbane *Morelia spilota* worden vooral slachtoffer van menselijke ontdekking als ze seksueel actief zijn gedurende het voorjaar. Slip & Shine (1988a) ontdekten, dat seksueel actieve mannen van *Morelia spilota* (Diamantpython) uit New South Wales grote afstanden afleggen in het voorjaar. Onderzoekingen van de groei van pasgeboren mannelijke en vrouwelijke slangen in gevangenschap onder gecontroleerde omstandigheden, zouden verschillen tussen de seksen in groeisnelheid en leeftijd van het volwassen worden aangeven. Ik kan geen gegevens vinden over afmetingen en seksuele volwassenheid voor de *Morelia spilota* uit Brisbane. De kleinste in het wild gevangen man die een gevecht met een andere man leverde had een lengte van 130,7 cm (kop-cloaca-lengte of KCL) en een gewicht van 500 gram (Tabel 3). Het in gevangenschap opgegroeide onderwerp van dit artikel toonde een groeispuurt zowel in de lengte als in gewicht, op een vergelijkbare lichaamslengte tussen de vierde en vijfde maand (Figuur 1), wat een indicatie van het inzetten van de seksuele volwassenheid kan zijn. De kleinste seksueel actieve man van de Diamantpython, *Morelia spilota* van New South Wales die door Slip & Shine (1988b) werd gevonden, was van kop tot cloaca 149 cm.

De gegevens die ik in dit artikel presenteer zijn minder bruikbaar, omdat het om slechts één slang gaat waarvan de vader onbekend is. Deze gegevens bied ik aan als een gids voor de maximale groeiomvang die kunnen worden verwacht van de meeste populaties *Morelia spilota* in gevangenschapsomstandigheden en als bewijs dat tapijtpythons seksueel volwassen kunnen worden beneden de leeftijd van 12 maanden en dat er in hun eerste lente mee kan worden gekweekt.

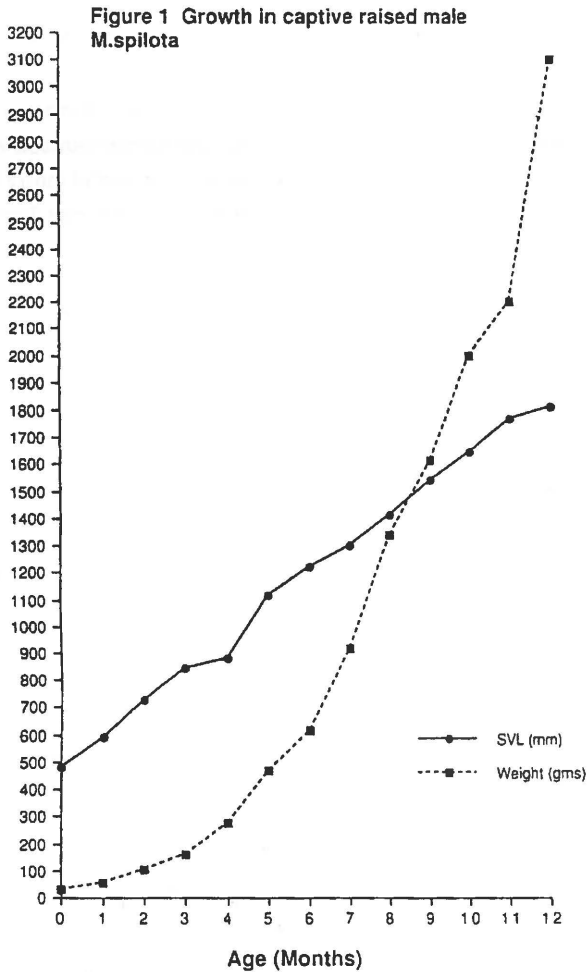
■ GROEI IN GEVANGENSCHAP

Ik verkreeg een pas uitgekomen *Morelia spilota*-mannetje verscheidene dagen na het uitkomen op 19-1-1995. De slang was er één van een legsel van 21 eieren, gelegd door een 244 cm lange en 5 kilo zware Brisbane-*Morelia spilota*. Ik hield het vrouwtje kort tezamen met verschillende mannen Brisbane-*Morelia spilota* en een enkele man centrale tapijtpython, *Morelia spilota bredli*. De pasgeboren slang groeide van 48 cm kop-cloaca-lengte (totale lengte 58 cm) en een gewicht van 30,4 gram tot 181 cm kop-cloaca (totale lengte 213 cm) en een gewicht van 3,1 kg op een leeftijd van twaalf maanden (Figuur 1, Tabel 1). Lichaam- en staartlengtes ver-

Morelia spilota variegata

Photo: C.A.P. van Riel

Figuur 1: Groei van in gevangenschap opgekweekte man *Morelia spilota*

kreeg ik door de slang te dwingen zich te ontspannen door haar voor een ogenblik vast te leggen. De eerste zeven maanden deed ik de metingen door de slang met één hand achter de kop en met de ander in de omgeving van de cloaca vast te houden en dan met zachte druk de slang uit te strekken langs een meet-

band. De laatste vijf maanden paste ik dezelfde methode toe, alleen dan met behulp van een tweede man; de steeds toenemende massa van de slang werd ondersteund op een lange bank. Dit is de enige methode waarop een nauwkeurige en consequente meting uit te voeren is. Ze wordt beschreven door Finch (1987).

Aanvankelijk woog ik haar op een elektronische weegschaal. Toen de limiet van 2 kg was bereikt, ben ik een weegschaal met veren, die tot 15 kg gaat, gaan gebruiken. De momenten om te wegen waren telkens die waarop het dier een grote hoeveelheid ontlasting had geproduceerd van zijn laatste maaltijd. Vergelijking van de gegevens van Tabel 1 en 2 maakt duidelijk, dat wegen, meten en voeren vaak op dezelfde dag plaatshebben. In alle gevallen vindt het voeren na het wegen plaats. Ik probeerde het aantal dagen dat niet gevoerd werd tot een minimum te beperken.

■ VOEREN

De slang kreeg zo vaak als zij wilde uitsluitend dode laboratoriumratten. Op 19-1-1995 werd de slang geboren, maar ik deed geen pogingen om haar te voeren, voordat ze voor de eerste keer was verveld (op 29-1-1995). Met een pincet gaf ik haar een naakte rat van 6 g, terwijl de slang om kleine takken lag gekronkeld in haar verblijf. Ze haalde wild uit naar de rat en omwond hem gedeeltelijk, maar na een paar seconden liet zij hem weer los. In deze staat van verstoring nam de slang een afwerende houding tegenover mij aan. Door de rat

weer in de pincet te nemen en met de kop van de rat het voorste ruggedeelte van de slang aan te tikken, bereikte ik, dat ze op een vastberadener manier toesloeg en een veel heftigere omwinding van de rat uitvoerde. Bij deze tweede poging werkte ze de rat met succes naar binnen.

Vanaf dat moment heeft deze python nooit éénmaal geweigerd. Met grote vastberadenheid slaat ze toe en bij één gelegenheid omwond ze de kop van een rat van 40 g met een zodanige kracht, dat ze de kop eraf trok. Toen ze nog jong was, gaf de python vaak haar bereidheid om te eten aan door met de kop naar de bodem gericht in de takken van haar verblijf te gaan hangen. Toen ze groter werd, gaf ze deze bereidheid aan door een grote ontlasting en door het onderzoeken van de kooi vooral gedurende de nacht.

De afmeting van de aangeboden ratten steeg, steeds aangepast aan de toename van de afmetingen van het lichaam (Tabel 2), waarbij ik een schatting maakte van de afmetingen van de rat die nog makkelijk op te nemen was.

Alle behaarde ratten wilde ik gedeeltelijk: de huid en haren van de buikzijde werden van de borst en buik

Tabel 1: Groei- en vervellingsfrequentie bij een in gevangenschap gehouden man *Morelia spilota* (KCL = Kop-cloaca-lengte).

Datum	KCL (mm)	Staartlengte	Totale lengte	Gewicht	Vervellingen
290195	480	100	580	30,4	290195
280295	590	120	710	54	030395
310395	730	145	875	106	250395
280495	843	160	1003	158	200495
300595	880	200	1080	280	150595
280695	1115	221	1335	466	150695
280795	1220	231	1451	616	240795
280895	1300	260	1560	916	280895
290995	1410	261	1671	1338	211095
281095	1540	265	1805	1614	261195
261195	1649	280	1929	2000	050196
261295	1770	300	2070	2200	
260196	1810	320	2130	3100	

Tabel 2: Manier van voeren en gewicht van het gegeten voedsel (in grammen) voor een *Morelia spilota* man in gevangenschap.

Datum	Aantal ratten	Totale gewicht per voeding	Datum	Aantal ratten	Totale gewicht per voeding
290195	1x6	6	250795	1x90	90
010295	1x6	6	280795	1x196	196
030295	1x8	8	030895	1x268	268
060295	1x8	8	100895	1x238	238
110295	1x8	8	150895	1x238	238
170295	1x10	10	290895	1x80	80
210295	1x25	25	020995	1x54, 1x88	140
040395	1x30	30	050995	1x266	266
100395	1x30	30	130995	1x50, 1x86	136
150395	1x44	44	170995	1x44, 1x74	118
260395	1x45	45	220995	1x276	276
010495	1x42	42	300995	1x44, 1x76	120
080495	1x44	44	051095	1x42, 1x54, 1x76	172
200495	1x76	76	091095	1x270	270
280495	1x70	70	221095	1x258	258
020595	1x70	70	281095	1x258	258
160595	1x88	88	031195	1x42, 2x76,	194
230595	1x42	42	081195	1x348	348
260595	1x42	42	151195	2x60, 1x66	186
300595	1x100	100	281195	1x348	348
030695	1x82	82	081295	1x414	414
150695	1x88	88	161295	1x380	380
200695	1x94	94	231295	1x350	350
240695	1x92	92	070196	1x342	342
280695	1x82	82	120196	1x390	390
020795	1x92	92	170196	1x360	360
070795	1x88	88	210196	1x362	362
110795	1x94	94			
				Totaal	8304

tot aan de lies verwijderd. Verder knipte ik de staarten van ratten van 200 gram of meer af. Deze procedure schijnt de verteringssnelheid aanzienlijk te vergroten, vooral als het zeer grote prooien betreft. Ik pas deze methode toe bij een groot aantal slangesoorten, in het

bijzonder bij *Elapidae*. Ik heb zelf gezien, dat verschillende slangen in collecties in Brisbane dood waren gegaan door het rotten van grote ingeslikte knaagdieren gedurende periodes dat het erg heet was. Doodsadders, *Acanthophis* (spec. *Elapidae*) blijken daar

vooral aan ten prooi te vallen.

Vanaf het derde gevoerde knaagdier injecteer ik Muttonbird oil (een met levertraan vergelijkbare vloeistof, JvD) in de prooi (0,10 ml) en deze doses vergroot ik naarmate de lichaamsafmetingen toenemen tot 2 ml/kg. De kwaliteiten en doseringen van Muttonbird oil worden door Munday (1994) beschreven. Bovendien heb ik calciumascorbate-poeder (vitamine C) over alle prooidieren gestrooid. Op een leeftijd van 12 maanden had deze slang 8,3 kg ratten geconsumeerd. (Tabel 2).

■ ONDERKOMEN

Deze slang hield ik aanvankelijk in een klein glazen terrarium, 615 mm x 310 mm x 300 mm. Het deksel van de kooi was een plaat gaatjesboard met aan één kant een fitting met een lamp van 25 watt. Onder de lamp lag een gladde riviersteen van 110 mm x 110 mm x 30 mm en een gewicht van 780 gram. Deze steen blijft voortdurend warm onder de lamp en verschaft een effectieve warme plaats aan één kant van de kooi. De lamp liet ik gewoon aan, tenzij de temperatuur in de kamer 30°C bereikte op hete dagen in januari en februari. Als bodemmateriaal gebruikte ik papier; er was altijd een waterbak aanwezig en ik had een kleine eucalyptustak

Tabel 3a: Lengtes en gewicht van in het wild gevangen mannen *Morelia spilota* uit Brisbane (KCL = Kop-cloaca-lengte; * geeft aan dat staart niet compleet is).

Nr.	KCL (mm)	Staartlengte (mm)	Totale lengte (mm)	Gewicht (g)
1	1460	215	1675	1000
2	1320	235	1555	1200
3	1520	265	1785	950
4	1350	183	1533	800
5	2160	265*	2425	4000
6	1310	221	1531	900
7	2590	395	2985	6900
8	2650	337	2987	7200
9	1307	230	1537	500
10	1750	215	1965	1350
11	1690	302	1992	1500
12	1790	300	2090	2000
13	1590	270	1860	1050
14	1485	273	1758	1200
15	1580	245	1825	900
16	1310	190	1500	600
17	950	150	1100	245
18	1030	165	1195	225
19	1780	270	2050	1400
20	1700	230	1930	930
Gem.	1616,1	247,8	1864	1742,5
SD	429,08	57,06	479,08	1929,08
Var.	950-2650	150-395	1100-2987	225-7200

aangebracht om te voorzien in de gewoontes van deze soort om in bomen te klimmen.

Direct na het voeden, rolde de slang zich op bovenop of vlak naast de verwarmde steen en bleef daar constant gedurende soms wel drie dagen (vooral in de wintermaanden), totdat het verteringsproces zeer ver heen was, op welk tijdstip zij zich weer oprolde in de takken op verschillende afstanden van de warmtebron.

Barker & Barker (1994) melden, dat een behoorlijk aantal slangenhouders moeilijkheden heeft om pasgeboren *Morelia spilota* aan het eten te krijgen. Ik denk, dat een kooi van voldoende afmetingen met de bovenge-

noemde mogelijkheden om zich op te rollen in takken belangrijk zijn voor de slangen, zelfs in het stadium dat ze pasgeboren zijn.

Met uitzondering van een periode na een zware maaltijd, verbleef de slang van dit onderzoek de meeste tijd vrij van het bodemsubstraat in de takken. Zoals eerder vermeld, werd de bereidheid om te eten in het juveniele stadium aangegeven door met de kop onder een hoek naar beneden in de takken te gaan hangen, wat het jagen vanuit een hinderlaag in het wild weer spiegelt (Slip & Shine, 1988c). *Morelia spilota* uit Brisbane blijken de meeste tijd door te brengen boven de grond

Tabel 3b: Lengtes en gewicht van in het wild gevangen vrouwen *Morelia spilota* uit Brisbane (KCL = Kop-cloaca-lengte; * geeft aan dat staart niet compleet is).

Nr.	KCL (mm)	Staartlengte(mm)	Totale lengte(mm)	Gewicht(g)
1	963	180	1143	200
2	2430	360*	2790	3100
3	1330	230	1560	700
4	1770	210	1980	2000
5	600	200	800	122
6	2135	220*	2355	3100
7	1670	240*	1910	1400
8	1770	280	2050	1500
9	1990	305	2295	1600
10	2360	333	2693	3400
11	1790	290	2080	1100
12	1360	230	1590	750
13	1630	255	1885	1100
14	1590	250	1840	900
15	1720	295	2015	1500
16	1380	205	1585	700
17	1630	260	1890	1000
18	1325	230	1555	750
19	790	150	940	110
Gem.	1591	248,5	1792,4	1317,4
SD	466,5	51,2	620,4	952
Var.	600-2430	150-360	800-2790	110-3400

in bomen en struiken en in de gaten in de muren en daken van menselijke woningen (Barker & Barker, 1994; Fearn, eigen waarnemingen).

Ik verhuisde de slang op 28-6-1995 naar een groter glazen terrarium, 1220 mm x 460 mm x 460 mm. Weer was het deksel van de kooi van gaatjesboard en een infraroodlamp van Philips (IR 100R-PAR 100 watt) bracht ik aan het ene eind van het deksel aan werkte met behulp van een Honeywell kamerthermostaat die aan het andere eind van de deksel was vastgemaakt. De thermostaat was afgesteld op 26°C aan de koele kant van de kooi. Ik gebruikte papier als bodemmateriaal, er was altijd een waterbak aanwezig en een steen van 260 mm x 200 mm x 100 mm en een gewicht van 8 kg had ik onder de lamp geplaatst en vormde zodoende een warmtereservoir: hij slaat de warmte op en geeft die gedurende een behoorlijke periode af, nadat de lamp door de thermostaat is uitgeschakeld.

Na het voeren verbleef de slang tot 48 uur steeds opgerold naast de steen, waarbij zij gedurende lange perioden verschillende delen van haar flank blootstelde aan de kant van de steen. De temperatuur naast de steen waar de slang de meeste tijd na het eten doorbracht, varieerde van 29 tot 36°C, afhankelijk van het feit of de warmtelamp aan of uit was.

Bij de Brisbane-slangenhouders zit het er diep in, dat glazen kooien een gezondheidsrisico inhouden voor pythons in gevangenschap, omdat ze snel de kooiwarmte kunnen verliezen door het glas. Zo lang aan-gepaste verwarming en temperatuurregeling worden gebruikt (dat heeft op elke kooi betrekking) is dit geloof onjuist.

■ CONCLUSIE

De groeisnelheid van pythons in gevangenschap kan spectaculair zijn en waardevolle informatie bieden. Ik

hoop, dat dit werk meer python-verzorgers zal aanmoedigen om nauwkeurige gegevens bij te houden van de groei in gevangenschap, vooral van het opkweken van pasgeboren slangen van verschillende seksen en het opkweken van pasgeboren slangen uit verschillende verspreidingsgebieden van de soort. Er is weinig moeite voor nodig om voedsel te wegen en de gevangen slangen met vergelijkbaar grote prooien te voeren op hetzelfde moment om de mogelijke groeiverschillen tussen seksen aan te tonen. Het maandelijks wegen en meten van de slangen veroorzaakt weinig stress bij slangen in gevangenschap, zo lang het efficiënt en met een minimum aan hanteren wordt uitgevoerd. Gedetailleerde waarnemingen over gedrag en groeisnelheid die verzameld worden aan gevangen slangen kunnen vooral nuttig zijn, wanneer ze worden gecombineerd met veldwaarnemingen van wilde exemplaren van dezelfde populatie en soort.

■ DANKZEGGING

Dank gaat uit naar Michael Moore uit Beenleigh, Queensland voor het leveren van de slang en het met mij delen van zijn kennis van zowel wilde als gevangen tapijtpythons en het mij toegang geven tot in het wild gevangen exemplaren. Dank ook aan Joe Sambono uit Stradbroke Island, Queensland, voor het onderwijzen in het gedrag van de tapijtpythons en het helpen bij het verzamelen van gegevens over wilde exemplaren. Dank aan Maria Hennessy voor het typen van het manuscript.

■ LITERATUUR

- Barker, D.G. & Barker T.M. (1994). *Pythons of the World: Volume I, Australia. Advanced Vivarium Systems Inc, California.*
- Barnett, B. (1993). *The Amethystine Python (Morelia amethystina): Captive keeping, reproduction and growth. Monitor: Bulletin of the Victorian Herpetological Society,*

4(3): 77-128.

- Covacevich, J. (1970). *The snakes of Brisbane*. Queensland Museum Booklet No.4. 1-32. Brisbane.
- Fitch, H. (1987). *Collecting and Life History Techniques*. pp. 143-165. In RA Seigel, JT Collins and SS Novak (eds). *Snakes: Ecology and Evolutionary Biology*. Macmillan Publishing Company, New York.
- Munday, B. (1994). *Using Mutton Bird Oil as a Reptile food supplement*. *Monitor: Bulletin of the Victorian Herpetological Society*, 5(3): 162-164.
- Shea, G.M. (1995). *Book Review: DG Barker & TM Barker (1994). Pythons of the World. Vol. 1 Australia*. Advanced Vivarium Systems, Lakeside, California, USA. In: *Monitor: Bulletin of the Victorian Herpetological Society* 7(1): 34-36.
- Shine, R. (1991). *Australian Snakes: A Natural History*. Reed Books, Sydney.
- Slip, D. & Shine, R. (1988a). *Habitat Use, Movements and Activity Patterns of Free-Ranging Diamond Pythons, Morelia spilota (Serpentes: Boidae); A Radiotelemetric Study*. *Aust. Wild. Res.*, 15, 515-531.
- Slip, D. & Shine, R. (1988b). *The Reproductive Biology and Mating System of Diamond Pythons, Morelia spilota (Serpentes: Boidae)*. *Herpetologica*, 44(4), 396-404.
- Slip, D. & Shine, R. (1988c). *Feeding habits of the Diamond Python, Morelia s. spilota: Ambush Predation by a Boid snake*. *Journal of Herpetology*, 22(3): 323-330.
- Wells, R.W. & Wellington, C.R. (1984). *A synopsis of the class Reptilia in Australia*. *Australian Journal of Herpetology*, 1(3-4): 73-129.
- Wells, RW & Wellington, CR (1985). *A classification of the Amphibia and Reptilia of Australia*. *Australian Journal of Herpetology*. Supplementary Series 1: 1-61.

Dit artikel is eerder verschenen in *Monitor* 7 (3): 169-176 (mei 1996).

Vertaling uit het Engels door Jan van Duinen. ■